

Słowo wstępne	1
---------------------	---

Rozdział I. Rozwój górnictwa śląskiego do XVI wieku

1. Górnictwo śląskie w świetle najdawniejszych źródeł	5
2. Technika pracy górniczej w XVI wieku	10
3. Sztolnie	12
4. Huty ołowiu i srebra	16
5. Rozmiary produkcji górniczej i hutniczej	18

Rozdział II. Ustrój prawny górnictwa w XV i XVI wieku

1. Przywilej górniczy z roku 1526	26
2. Przywilej z roku 1599	28
3. Geneza ordunku górniczego Jana Opolskiego z r. 1528	29
4. Władze górnicze i ich uprawnienia	29
5. Zasada kierownictwa	31
6. Prawa i obowiązki sztygarów i szychtmistrzów	33
7. Ustrój miast górniczych (Tarnowskie Góry)	33
8. Sądownictwo górnicze	34
9. Nadania górnicze	36
10. Położenie prawne robotników	37
11. Przepisy o kasie brackiej i szpitalu	38

Rozdział III. Polityka górnicza książąt śląskich

1. Bezpośrednie popieranie górnictwa i udziały własne	40
2. Opłaty górnicze i zwolnienia	42
3. Polityka handlowa margrabiów	47
4. Spór z cesarzem o skup srebra	48
5. Walka margrabiów ze szlachtą o prawa górników	51
6. Starania o zaopatrzenie górników w drzewo	55
7. Polityka nadań górniczych	56
8. Urzędnicy jako przedsiębiorcy	58
9. Ingerencja władz górniczych w gospodarkę gwarectw	59

Rozdział IV. Ustrój społeczno-gospodarczy śląskiego górnictwa rud ołowiu i srebra w XV i XVI wieku

1. Stosunek szlachty do górników	60
2. Podział górników na przedsiębiorców i robotników	62
3. Gwarectwa	63
4. Gwarkowie	65
5. Stosunek obcych gwarków do górników	68
6. Handel rudą i ołowiem	72
7. Przewóz ołowiu	75
8. Dochodowość górnictwa	75
9. Robotnicy w górnictwie	77
10. Płace w górnictwie	79
11. Warunki pracy	81
12. Rozwój kasy brackiej i szpitala w Tarnowskich Górach	84
13. Stosunki narodowościowe i wyznaniowe w Tarnowskich Górach	86

Rozdział V. Upadek górnictwa śląskiego w XVII wieku

1. Kiedy zaczął się upadek górnictwa?	89
2. Spadek rozmiarów produkcji	89
3. Gospodarcze przyczyny upadku górnictwa	90
4. Polityczne i polityczno-gospodarcze przyczyny upadku górnictwa	92
5. Górnictwo jako obowiązek mieszczan w Tarnowskich Górach	95

Rozdział VI. Górnictwo galmanu, węgla i rud żelaznych od XV w. do roku 1740

1. Pierwsze kopalnie galmanu w XVI i XVII wieku	98
2. Przywilej Jerzego Gیزی	101
3. Fabryki mosiądzu	103
4. Pierwsze wiadomości o węglu	104
5. Kopalnie rud żelaznych	106
6. Stan prawny górnictwa rud żelaznych	107
7. Sprzedaż rud	108

Rozdział VII. Hutnictwo żelazne od XV w. do początków XVIII w.

1. Pierwsze wiadomości o kuźnicach	111
2. Ewolucja techniczna hutnictwa żelaza	113
3. Rozmiary produkcji	117
4. Kuźnicy w okresie kolonizacji na prawie niemieckim	120
5. Ograniczanie praw kuźników	121
6. Wykup kuźnic	124
7. Dochody kuźnic	126

8. Sprzedaż żelaza	129
9. Początki kapitalizmu	130
10. Robotnicy w kuźnicach i ich płace	131
11. Kuźnicy — kierownicy hut	133
12. Kowale miejscy	135

Rozdział VIII. Polityka górnicza cesarzy na Górnym Śląsku od XVI wieku do roku 1740

1. Regale górnicze na Śląsku	137
2. Ustawa górniczą cesarza Rudolfa II	138
3. Walka cesarzy o regale	140
4. Polemiki historyków niemieckich	140
5. Regale w państwie bytomskim	143
6. Próby bezpośredniego popierania górnictwa	144

Rozdział IX. Górnictwo i hutnictwo śląskie w latach 1740 - 1779

1. Stan górnictwa i hutnictwa w roku 1740	146
2. Dalszy upadek górnictwa	147
3. Górnictwo węglowe	149
4. Wydobywanie rud żelaza	151
5. Technika hutnicza	153
6. Pierwsze huty królewskie	157
7. Rozwój produkcji hut prywatnych	158
8. Przetwórstwo żelaza	159

Rozdział X. Pruska polityka gospodarcza i górniczo-hutnicza w latach 1740 - 1779

1. Polityka gospodarcza Fryderyka Wielkiego	160
2. Merkantyizm na Śląsku	163
3. Polityka społeczna Fryderyka Wielkiego	165
4. Stosunek Fryderyka Wielkiego do Śląska	165
5. Upadek handlu śląskiego	168
6. Nędza Górnego Śląska	169
7. Ciężar polityki fiskalnej i zbrojeń	170
8. Skutki wojen śląskich	173
9. Poglądy Fryderyka Wielkiego na górnictwo i hutnictwo	175
10. Zakazy wywozu żelaza śląskiego i polityka celna w handlu żelazem	177
11. Polityka górnicza na Śląsku	181
12. Nieudolność władz górniczych i próby reform	183
13. Dziesięcina górnicza	186
14. Niefortunne próby popierania górnictwa	189
15. Próby reform administracji górniczej	190

16. Komisja Reichhardta i Gerharda	192
17. Wyższy Urząd Górniczy	193
18. Gwarectwa organizowane przez władze górnicze	194

Rozdział XI. Śląska ustawa górnicza z roku 1769 i późniejsze ustawodawstwo górnicze

1. Geneza ustawy	197
2. Regale węgla i rud żelaznych	197
3. Zasada kierownictwa	199
4. Prawo do eksploatacji kopalin nie podlegających regałowi	203
5. Świadectwa poszukiwawcze i nadania górnicze	204
6. Dziesięcina górnicza i inne opłaty	207
7. Podział kuksów w gwarectwie	211
8. Przepisy o kasie brackiej	212
9. Przywileje górników	213
10. Warunki pracy	215
11. Szychtmistrze i sztygarzy	217
12. Rachunkowość górnicza	217
13. Charakterystyka ustawy	219

Rozdział XII. Postępy techniki górniczej i hutniczej w latach 1779 - 1806

1. Technika hutnicza w Anglii i w krajach niemieckich	220
2. Naśladownictwo wzorów angielskich	221
3. Nowy stosunek do postępów techniki	224
4. Postępy techniki hutniczej	225
5. Postępy w technice obróbki, odlewnictwie itd.	230
6. Budowa maszyn	232
7. Maszyny parowe w hutnictwie i górnictwie	233
8. Technika górnicza	235
9. Technika w hutnictwie ołowiu i srebra	239
10. Brak ciągłości pracy	241
11. Znaczenie gospodarcze nowych zdobyczy techniki	241

Rozdział XIII. Rozwój produkcji górniczej i hutniczej w latach 1779 - 1806

1. Rozwój hut królewskich	243
2. Huty prywatne	246
3. Statystyka produkcji żelaza	248
4. Przemysł przetwórczy	251
5. Rozwój górnictwa węglowego	252
6. Statystyka produkcji węgla	255
7. Kopalnie rud ołowiu i srebra	257
8. Huta w Strzybnicy	260

9. Porównanie z górnictwem XVI wieku	261
10. Rozmiary produkcji ołowiu i srebra	262
11. Produkcja galmanu	263
12. Początki przemysłu cynkowego	267

Rozdział XIV. Polityka górniczo-hutnicza w okresie Heinitza i Redena (1779 - 1806)

1. Poglądy polityczno-gospodarcze Heinitza	269
2. Plan podniesienia hutnictwa żelaza na Śląsku	274
3. Rola Redena	277
4. Przyczyny zakładania kopalń i hut królewskich	283
5. Charakterystyka władz górniczych i urzędników	286
6. Deputacje (późniejsze urzędy) górnicze	287
7. Kasa pomocy dla górnictwa	289
8. Współpraca i współzawodnictwo władz górniczych z władzami prowincjonalnymi	290
9. Koncesje na huty	291
10. Wzrost wpływów władz prowincjonalnych	292
11. Walka Redena z kupcami wrocławskimi	293
12. Finansowanie inwestycji górniczo-hutniczych	294

Rozdział XV. Zbyt żelaza i węgla. Organizacja handlu

1. Poprawa podstawowych warunków zbytu w końcu XVIII wieku	297
2. Prywatny handel żelazem	300
3. Handel królewski	301
4. Walka kupiectwa z handlem królewskim	304
5. Obroty i zyski królewskiego Kantoru Produktów Górniczych	306
6. Organizacja skupu żelaza	308
7. Wywóz i przywóz produktów górniczo-hutniczych	309
8. Cła i zakazy przywozu i wywozu	313
9. Wzrost cen żelaza	314
10. Wzrost cen i brak drzewa w Prusach i na Śląsku	315
11. Królewski handel węglem	320
12. Trudności zbytu węgla na Śląsku i metody ich przewyciężenia	322
13. Ceny węgla a koszty przewozu	326
14. Zaniedbania komunikacyjne Górnego Śląska	328
15. Drogi wodne	332

Rozdział XVI. Przedsiębiorcy w górnictwie i hutnictwie w latach 1740 - 1806

1. Wpływ ziemstwa śląskiego na gospodarkę szlachty	337
2. Uprzemysłowienie gospodarstw szlacheckich	340
3. Bierność gospodarcza ludności miejskiej na Górnym Śląsku	344

4. Formy gospodarcze kopalnictwa rud żelaza i galmanu	349
5. Dlaczego państwo podjęło eksploatację rud ołowiu?	351
6. Trudności fabryki w Osowcu	352
7. Wartość produkcji górniczej i hutniczej	354
8. Rentowność produkcji górniczej i hutniczej	356
9. Podział dochodu z hutnictwa	360

Rozdział XVII. Pracownicy w górnictwie i hutnictwie w latach 1740 - 1806

1. Praca pańszczyźniana na Górnym Śląsku	371
2. Praca poddanych pańszczyźnianych w górnictwie i hutnictwie	376
3. Wyzwalanie robotników od zależności poddańczej	378
4. Przewoźnicy	380
5. Wpływ górnictwa i hutnictwa na ograniczenia pracy pańszczy- żnianej	384
6. Robotnicy cudzoziemscy	385
7. Wartość robotnika śląskiego	387
8. Brak robotników	388
9. Kolonie robotnicze	390
10. Kształcenie zawodowe	392
11. Element urzędniczy	394
12. Stan górniczy	396
13. Walka szlachty z górnikami	397
14. Próby germanizacji	399
15. Podział pracy i kategorie robotników	400
16. Liczba robotników w górnictwie i hutnictwie	401
17. Warunki i czas pracy	404
18. Kasa Bracka	405
19. Zarobki urzędników górniczych i kierowników hut	408
20. Zarobki robotników	410
21. Premiowy i akordowy system płac w górnictwie i hutnictwie ..	419

Rozdział XVIII. Przemiany form gospodarczych górnictwa i hutnictwa

1. Pierwiastki feudalne i kapitalistyczne w górnictwie i hutnictwie	421
2. Przedsiębiorstwa królewskie czynnikiem ewolucji	422
3. Zwrot od merkantylizmu ku liberalizmowi	423
4. Następstwa społeczne rozwoju nowoczesnego hutnictwa	424
5. Rola Redena i jego ustąpienie	426
 Spis źródeł	 429
Skorowidz	434
Lista przedpłacicieli	438